

חטא מריהם ונבואהת משה

פרק יב, פסוקים א-ח

אורן נויבירט

חטא מרימים ונבואה משה – שאלות

1. מה הייתה הטענה של מרימים כנגד משה? (היעזרו בראשי א)
2. לאחר שהתורה מספרת על השיחה בין מרימים לאחرون היא מוסיפה הערה (מאמר מוסגר) על משה. מהי הערה? (פס' ג)
3. עיין בפירוש רש"י לפסוק ד (ד"ה "פתחות") וכתבו: כיצד מלמד הקב"ה את מרימים ואחرون שמשה עשה מעשה נכון?
4. "וניאמר שמעו נא דברי אם יחיה נבייכם ה' במראה אליו אתונך בתלום אדבר בו. לא כן עבדי משה בכל בית נאמנו הו. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' יביט ומידוע לא יראו לדבר בעבדי במשה". (ו-ח)
צינו 3 הבדלים בין נבואה משה לנבואתשאר הנביאים.

נקודות לחדגשה

- מרים טוענת בנגד משה שהוא פרש מאמתו ציפורה ללא סיבה מוצדקת, שכן גם הם (=מרים ואהרון) נביאים ובכל זאת לא פרשו מבני זוגם.
- הקב"ה מתגלה למרים ולאהרון בפתאומיות, והם צריכים להיתר לפני שיברו עמו. בכך מנסה הקב"ה לרמז להם מהי הסיבה לפרישתו של משה מציפורה וטהרטו היתרה – כדי שיוכל לדבר עם הקב"ה בכל עת שירצה.
- לאחר שהتورה מספרת על השיחה בין מרים לאהרון היא מוסיפה הערתה (מאמר מוסגר) שמשה היה עני "מכל אדם אשר על פני האדמה".
- לאור הפסוקים בפרקנו, מונה הרמב"ם מספר הבדלים בין נבואת משה לנבואת שאר הנביאים:
 1. שאר נביאים רואים נבואתם **בחלום**, ואילו משה מתנבא כאשר הוא ער.
 2. שאר נביאים מקבלים נבואה באמצעות **חידות** ומשלים, ואילו משה מקבל את הנבואה **באופן ברור**.
 3. שאר נביאים אינם יכולים להتنבא בכל זמן שירצוו, ואילו משה מדבר עם ה' **בכל זמן שיחפש** ("פה אל פה אדבר בו").

עונש מרימים ותפילה משה

פרק יב, פסוקים ט-טז

עונש מרימים ותפילה משה – שאלות

1. באיזה עונש מעניש ה' את מרימים? ומדוע דוקא בעונש זה?
2. "ויאמר אהרן אל משה כי אדוני אל נא תשת אליו חטא... אל נא תהי כמת". מה היו שתי המטרות של אהרן בפניתו למשה?
3. לאחר פניתו, מה מבקש משה מה'? ב. צטו את תפילתו.
4. א. רשיי (לפסי יג) כותב שלפני בקשת דבר ממישחו יש לפנות אליו בדברי תחנונים. מאיזו מילה הוא לומד זאת?

5. ב. הסבירו בלשונכם את דבריו: "בא הכתוב למד דרך הארץ". מה אנו יכולים לומוד על משה מכך שהתפלל על מרימים?
6. א. היכן הסגירו את מרימים ומדוע? ב. בזכות מה זכתה מרימים שלמרות חטא התעכבו כל העם והמתינו לה שבעה ימים?

נקודות לחדגשה

- הקב"ה גוער במרים ובאהרון על כך שדיברו לשון הרע על משה, עבד ה'.
- עונשה של מרים היה צרעת, שכן עונש הצרעת בא בעקבות חטא לשון הרע (חז"ל דורשים: "זאת תהיה תורת המצורע – **המוחיא שם רע**... אין הנגעים באדם אלא על לשון הרע שיווץ מפיו").
- בעקבות הצרעת נאלצה מרים לצאת מחונה (בספר ויקרא מסביר רשיי שהמצורע נבדל/נפרד מכל המחנות, כי הוא הפריד וסכסך בין אנשים).
- אהרון פונה אל משה במטרה כפולה:
א. לבקש סליחה על כך שדיברו עליו.
ב. לבקש ממנו שייתפלל על מרים.
- משה אינו נוטר טינה, ומתפלל לה' שירפא את מרים – "אל נא רפא נא לה".
- בעקבות המילה "נא" (שהיא לשון בקשה), שחזרת פעמיים בתפילה משה, מלמד רשיי דרך התנהגות שראוי לנוהג לפיה ("דרך ארץ") והיא, שלפני בקשת דבר ממשהו (כמו בבקשת משה מה') יש לפניו בדברי תחנוןים.
- הקב"ה שומע לתפילה משה, ומרים נרפא מצרעתה לאחר שבעה ימים.
- כל אותו זמן חיכה לה העם עד שתתרפא. מרים זכתה לכך בזכות השגחתה על משה בעת שהייתה בתיבה ביאור, עד שבת פרעה משתה אותו מן המים.